

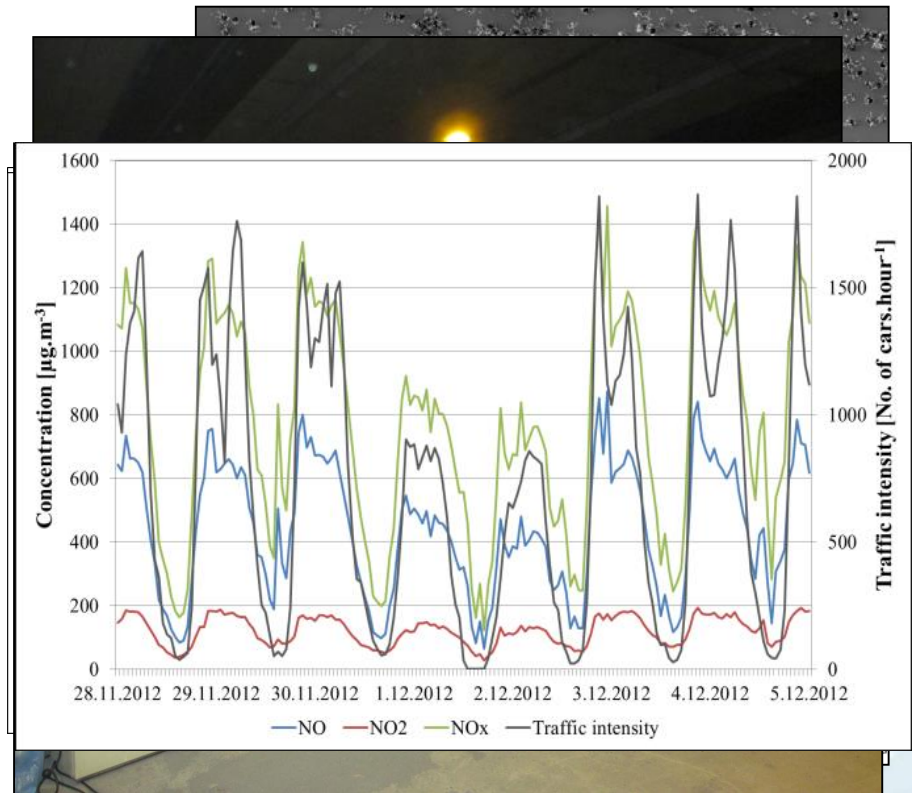
ZNEČIŠTĚNÍ OVZDUŠÍ V SILNIČNÍCH TUNELECH

Roman Ličbinský
Jiří Huzlík, Jiří Jedlička, Aleš Frýbort,
Kateřina Kreislová

24. 10. 2014, Hrotovice

OBSAH PŘEDNÁŠKY

- Motivace
- Charakterizace prostředí tunelů
- Lokalita a metodika
- Koncentrace plyných škodlivin
- Velikostní distribuce PM
- Chemické složení PM
- Závěry

MOTIVACE

- Znečištění ovzduší - negativní dopady na zdraví člověka
 - ničení přírodních ekosystémů a zemědělské produkce
 - degradace materiálů např. v důsledku rychlejší koroze

- Spolupodílení emisí z dopravy na degradaci materiálů – známé, ale v ČR detailně nepopsané

- Projekt VaV podporovaný TAČR č. TA01031043
„Kvantifikace vlivu specifického znečištění na degradaci materiálů a protikorozní ochrany v tunelech“

DOPRAVNÍ VAV CENTRUM

EVROPSKÁ UNIE

EVROPSKÝ FOND
PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
INVESTICE DO VAŠÍ BUDOUCNOSTI

OP Výzkum a vývoj
pro inovace

CHARAKTERIZACE PROSTŘEDÍ SILNIČNÍCH TUNELŮ

- Jasně definovaný zdroj znečištění prostředí.
- Škodliviny se nerozptylují.
- Přímé a intenzivnější působení na materiály.
- Stavba nových silničních tunelů v ČR

*Lochkovský tunel,
R1 obchvat Prahy*

*Tunel Hřebeč, silnice
I/35 Svitavy –
Moravská Třebová*

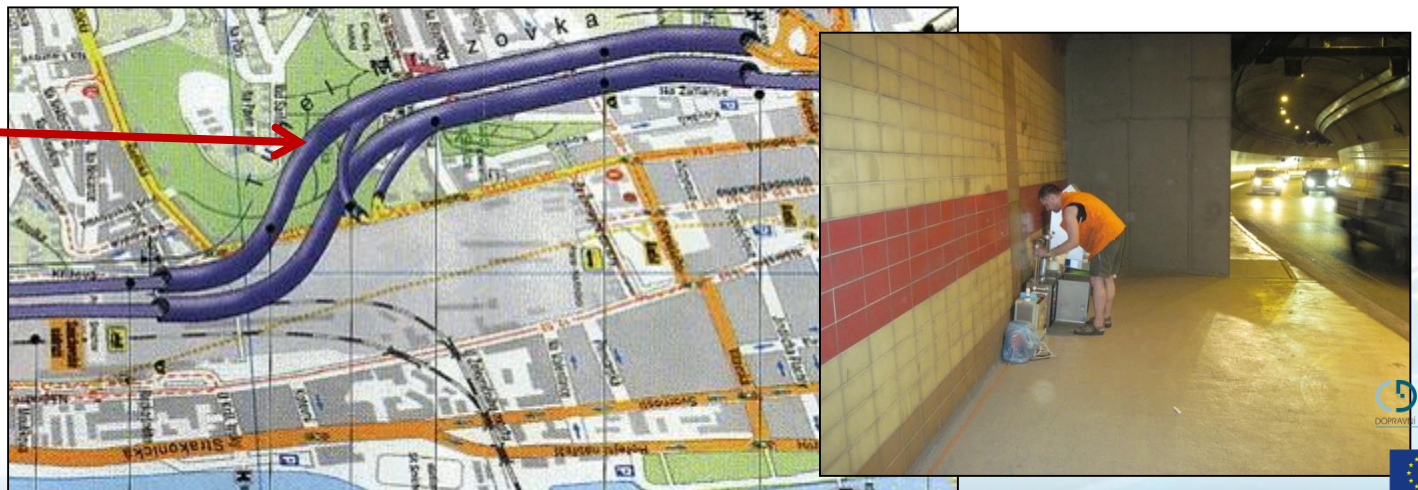

Pisárecký tunel, Brno

LOKALITA – TUNEL MRÁZOVKA

- Součást vnitřního městského okruhu v Praze
- Do provozu uveden - srpen 2004
- Délka 1260 m
- Jízdní směry oddělené v jednotlivých tunelových troubách

Měřící místo

Kontaktní informace:

Roman Ličbinský, roman.licbinsky@cdv.cz

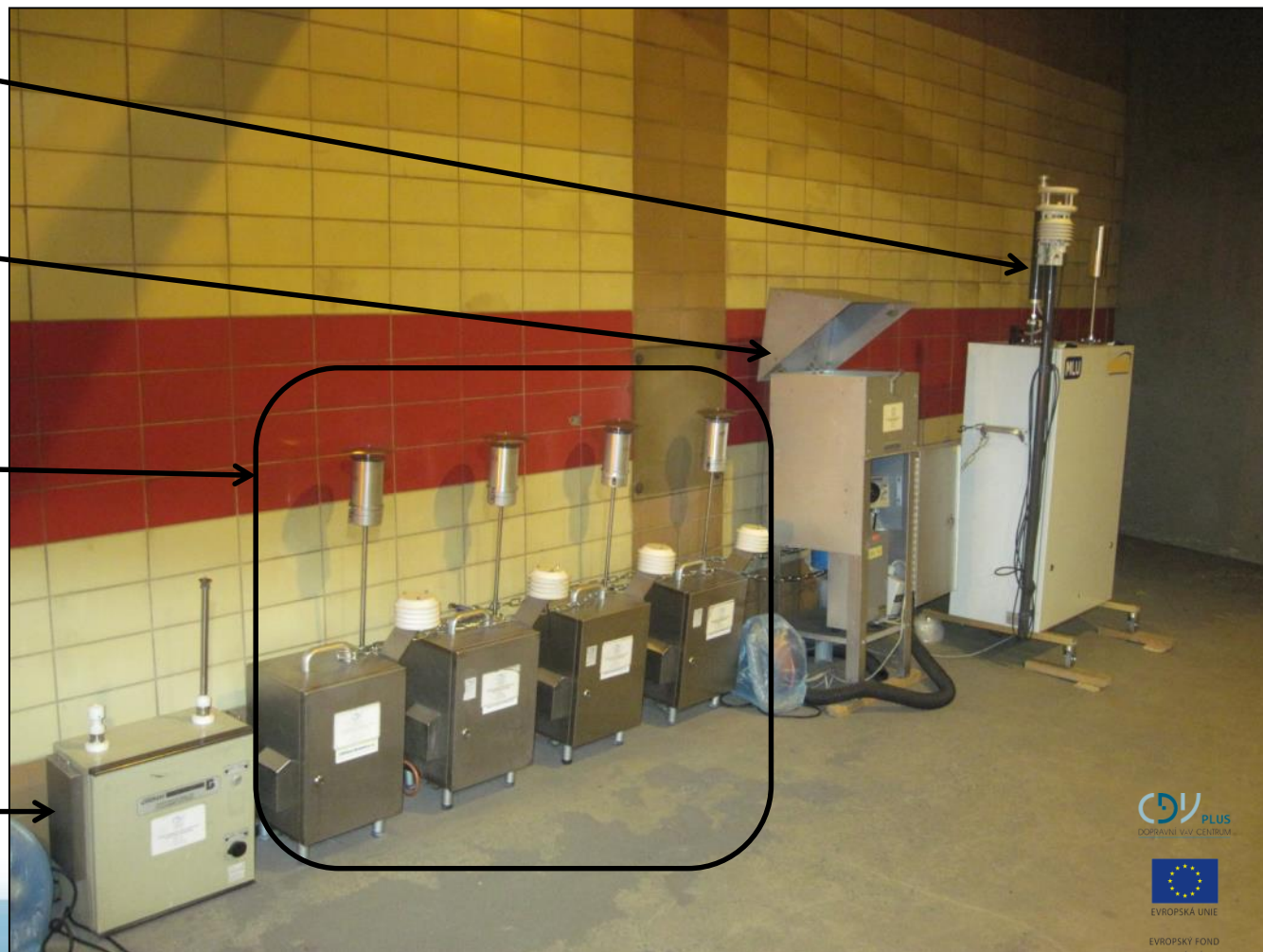
MĚŘENÍ KVALITY OVZDUŠÍ - METODIKA

Airpointer – systém pro měření koncentrací plyných škodlivin

PS-1 – odběry vzorků TSP

Leckel MVS6 – odběry vzorků PM_{10} a $PM_{2.5}$

Environcheck 107 – stanovení velikostní distribuce PM

Kontaktní informace:

Roman Ličbínský, roman.licbinsky@cdv.cz

ANALÝZA INDIVIDUÁLNÍCH ČÁSTIC

- Vzorky PM odebrané na filtry rozloženy pomocí mikrovlnného rozkladného zařízení Speed Wave 4 (Berghoff, Německo).
- Koncentrace prvků stanoveny pomocí ICP – MS Triple Quad 8800 (Agilent Technologies, Japonsko)
- Skenovací elektronový mikroskop VEGA TS 5136 LSU (Tescan, Česká republika)
- Energiově – disperzní rentgenový detektor (EDX) (Quantax X – Flash 6/10, Bruker nano, Germany)

Kontaktní informace:

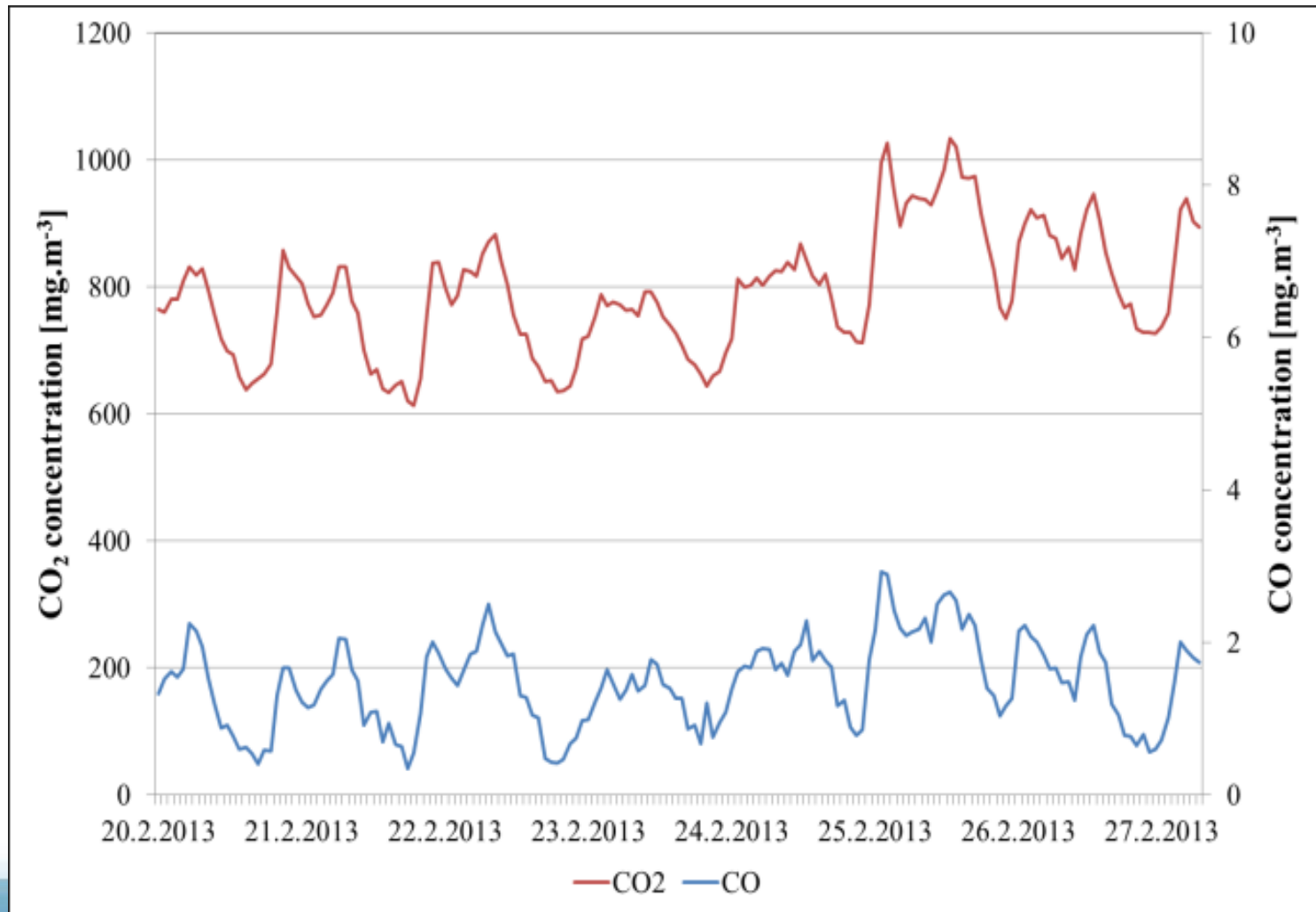
Roman Ličbínský, roman.licbinsky@cdv.cz

REALIZOVANÉ KAMPAŇE

➤ 8 měřících kampaní realizovaných v období prosinec 2011 – prosinec 2013

Škodlivina / Parametr	Odběrová kampaň				Unit
	6. -13. 12. 2011	6. – 13. 6. 2012	5. – 12. 9. 2012	28. 11. - 5. 12. 2012	
O ₃	6,1*	3,6*	0,8*	0,7*	μg.m ⁻³
NO ₂	140,8	168,8	174,9	121,1	
NO	447,2	377,0	389,4	441,5	
NO _x	796,5	721,3	745,6	768,1	
SO ₂	6,8	4,2	4,1	6,7	
H ₂ S	4,1	3,9	3,5	5,6	
PM _{2,5}	73,3	81,5	76,3	69,5	
PM ₁₀	164,0	144,1	120,5	115,6	
TSP	555,8	398,9	396,8	335,2	
CO	4,7	5,19	7,6	8,3	
CO ₂	764,3	777,4	780,3	873,5	
Teplota	10,1	18,1	20,5	6,2	°C
Vlhkost	46,8	63,8	54,1	63,0	%
Intenzita dopravy	91 602	150 280	153 500	121 008	počet vozidel / týden
Škodlivina / Parametr	Odběrová kampaň				Unit
	20. – 27. 2. 2013	19. - 26. 6. 2013	18. - 25. 9. 2013	27. 11. – 4. 12. 2013	
O ₃	2,3*	1,0*	0,7*	1,2*	μg.m ⁻³
NO ₂	131,4	123,1	79,6	-	
NO	390,5	254,2	265,0	532,4	
NO _x	705,5	495,4	468,1	-	
SO ₂	3,7	11,9	-	7,7	
H ₂ S	8,3	5,9	-	4,7	
PM _{2,5}	60,2	52,7	68,9	58,9	
PM ₁₀	81,2	99,4	95,1	124,7	
TSP	187,0	352,6	183,8	380,3	
CO	1,5	1,6	2,3	1,8	
CO ₂	791,4	736,4	749,1	876,6	
Teplota	2,4	21,6	15,7	8,9	°C
Vlhkost	73,9	64,0	67,5	48,7	%
Intenzita dopravy	99 571	94 178	108 303	115 814	počet vozidel / týden

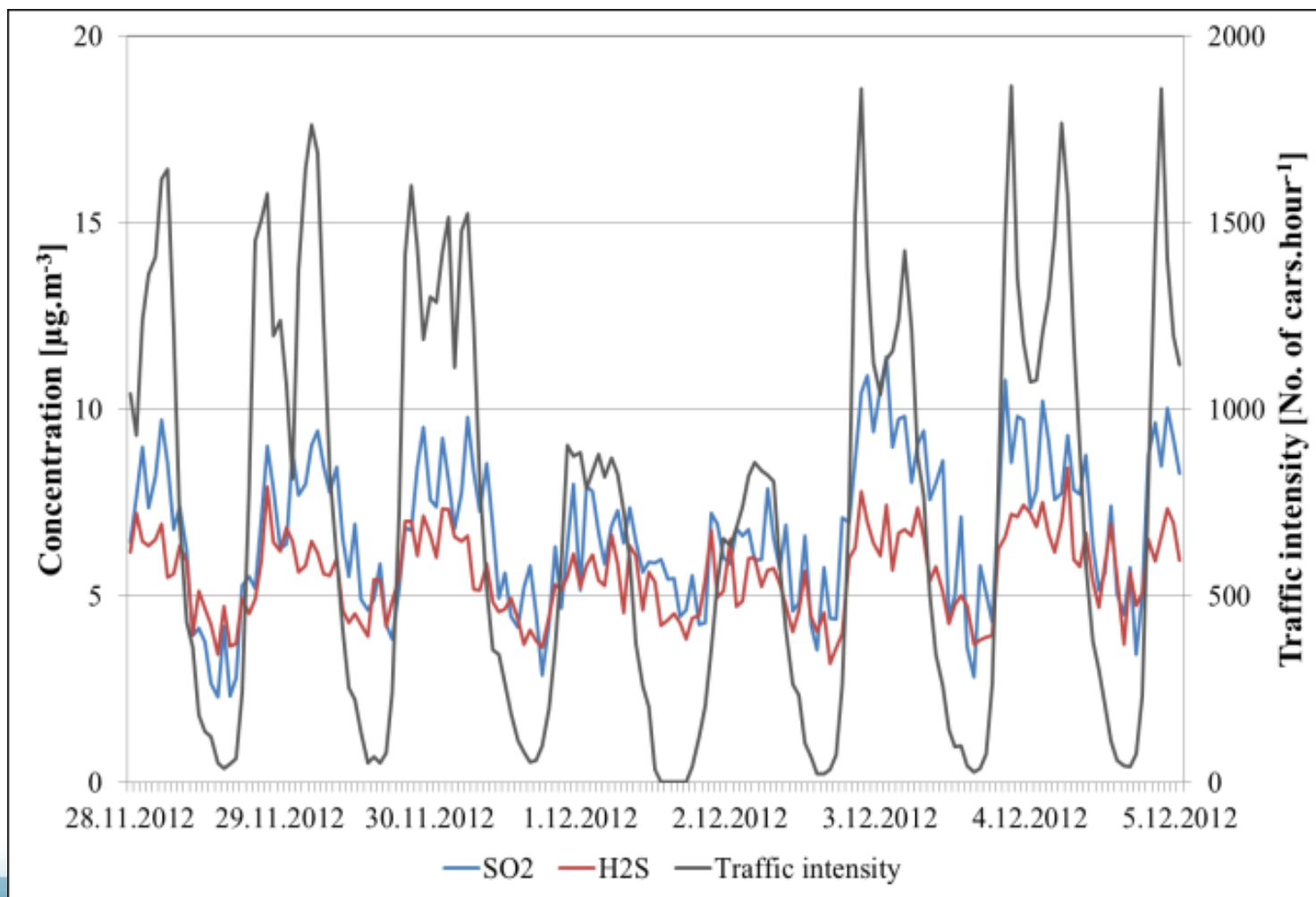
KONCENTRACE PLYNNÝCH ŠKODLIVIN

Kontaktní informace:

Roman Ličbínský, roman.licbinsky@cdv.cz

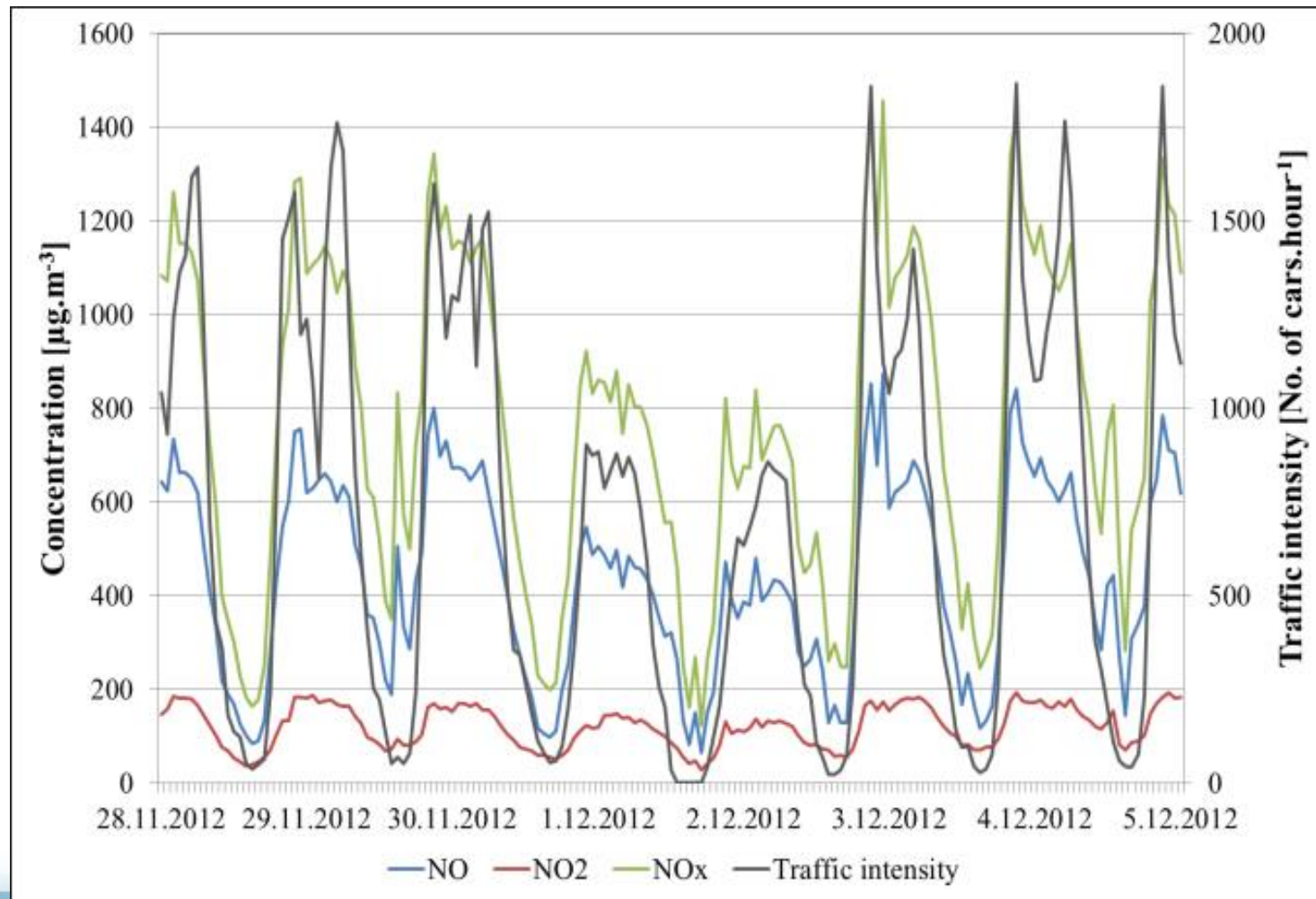
KONCENTRACE PLYNNÝCH ŠKODLIVIN

Kontaktní informace:

Roman Ličbínský, roman.licbinsky@cdv.cz

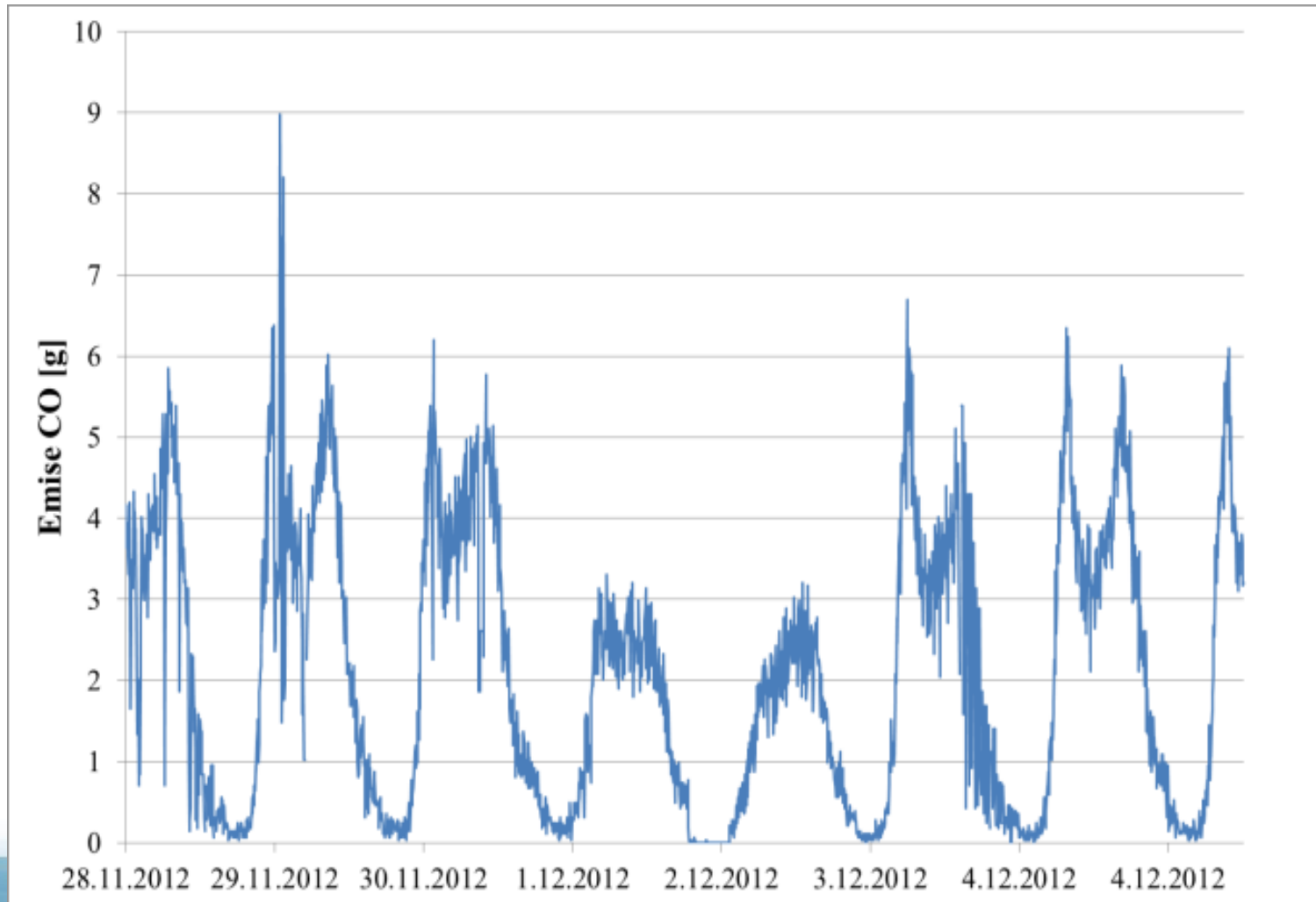
KONCENTRACE PLYNNÝCH ŠKODLIVIN

Kontaktní informace:

Roman Ličbínský, roman.licbinsky@cdv.cz

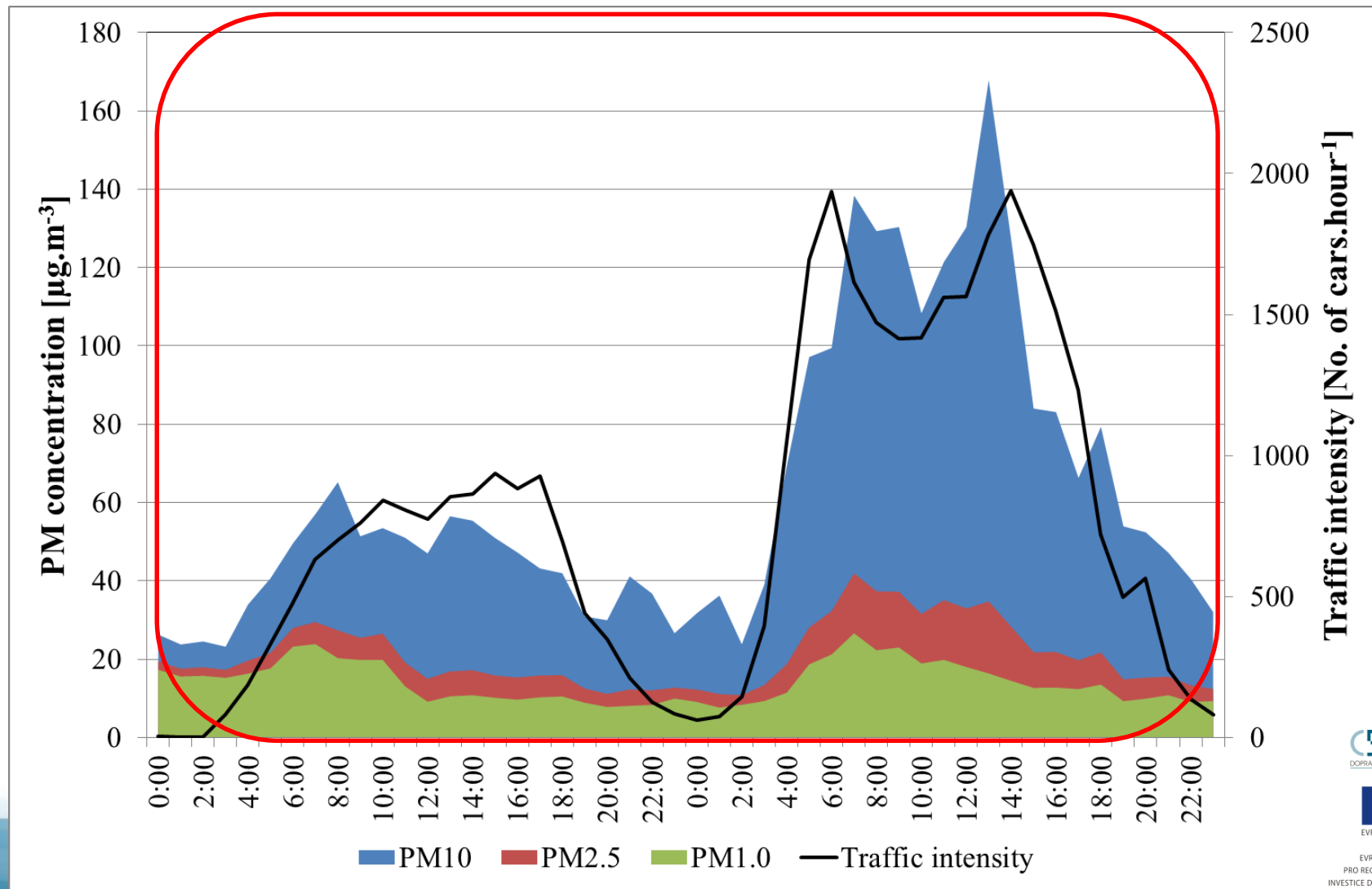
VÝPOČET PRODUKCE EMISÍ V PROSTŘEDÍ TUNELU

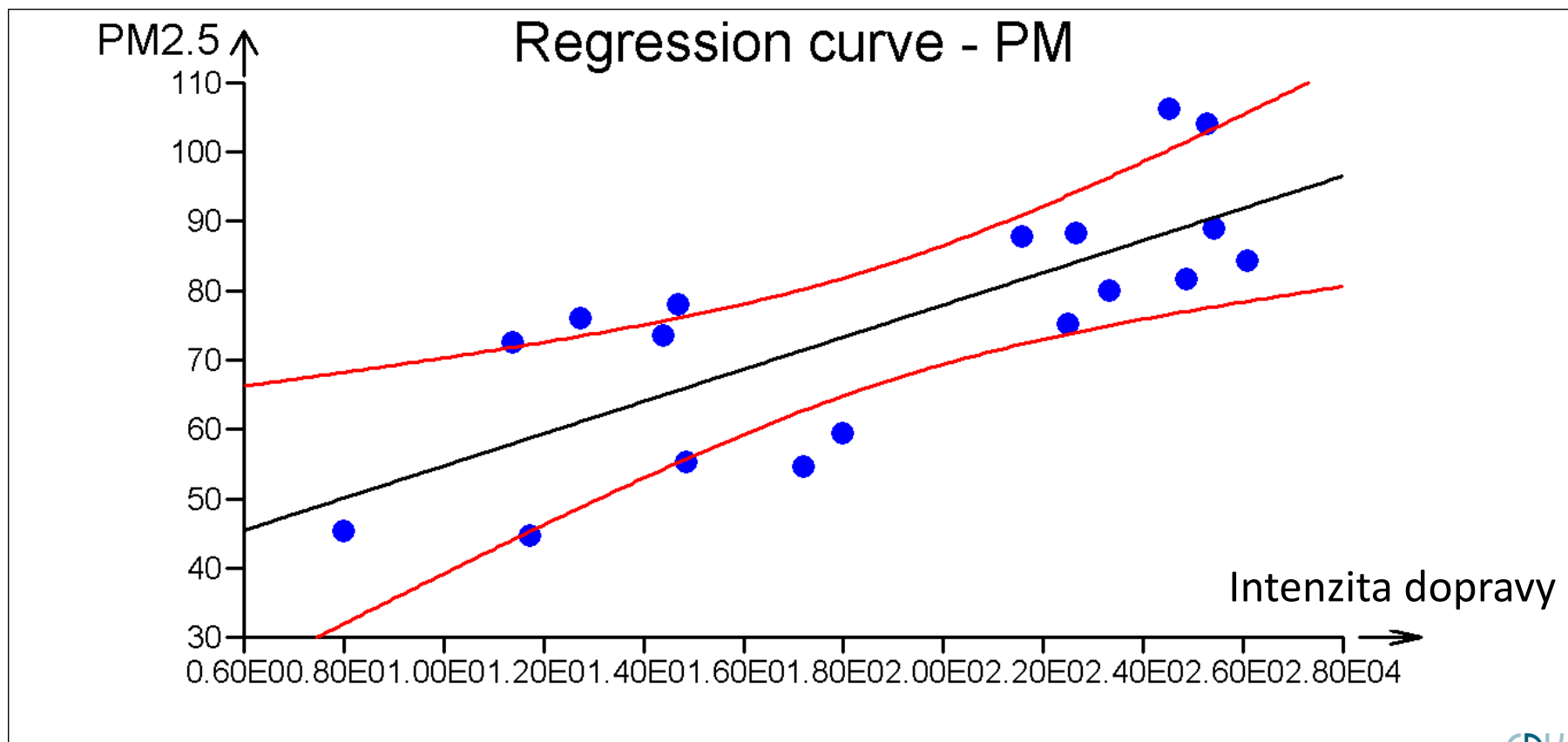
Kontaktní informace:

Roman Ličbínský, roman.licbinsky@cdv.cz

VELIKOSTNÍ DISTRIBUCE PM

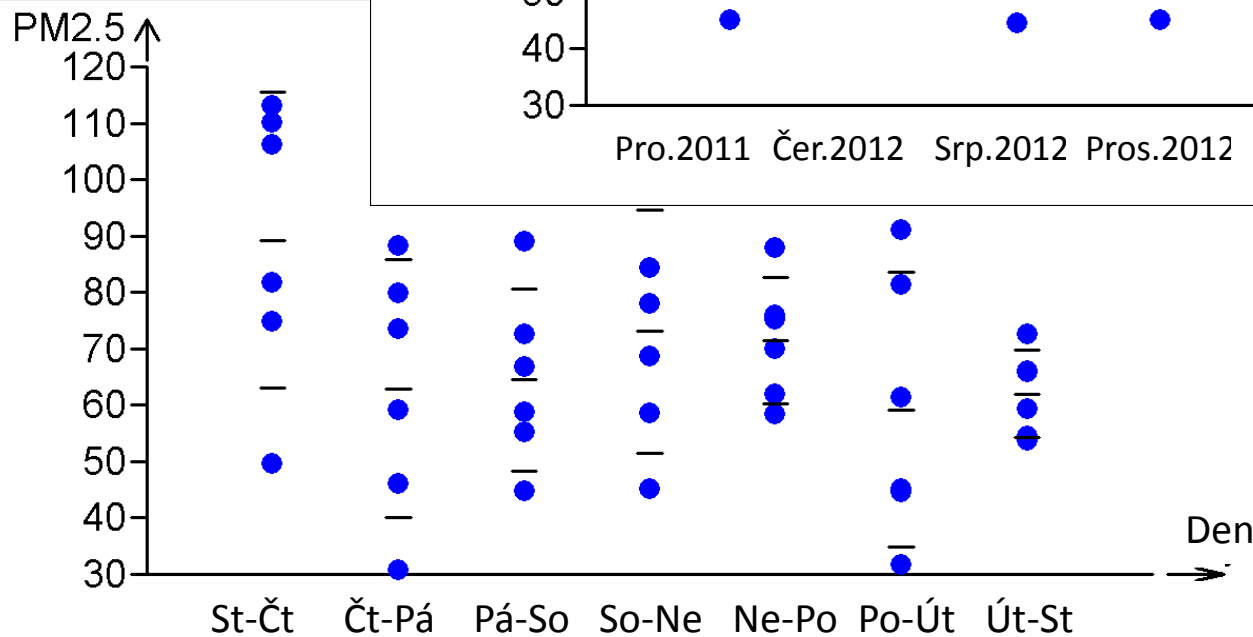
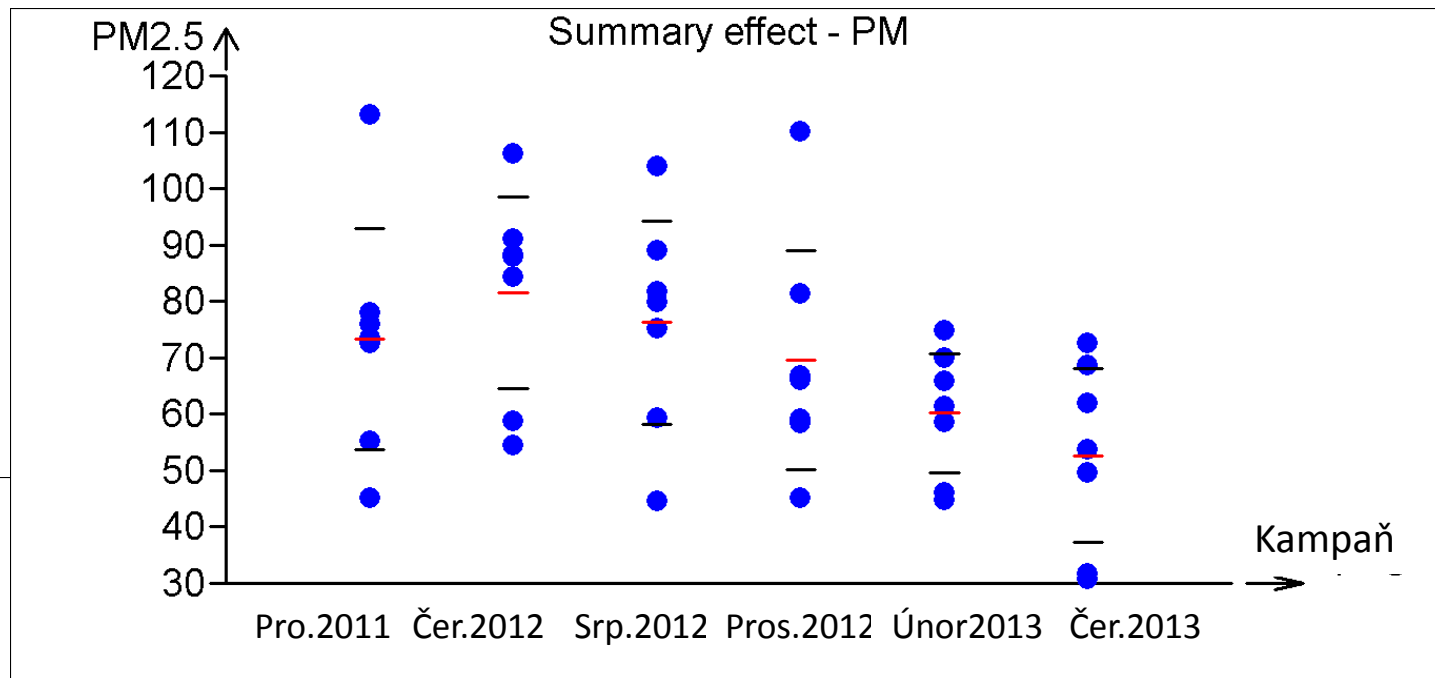
KONCENTRACE PM_{2.5} – KORELACE S DOPRAVOU

Kontaktní informace:

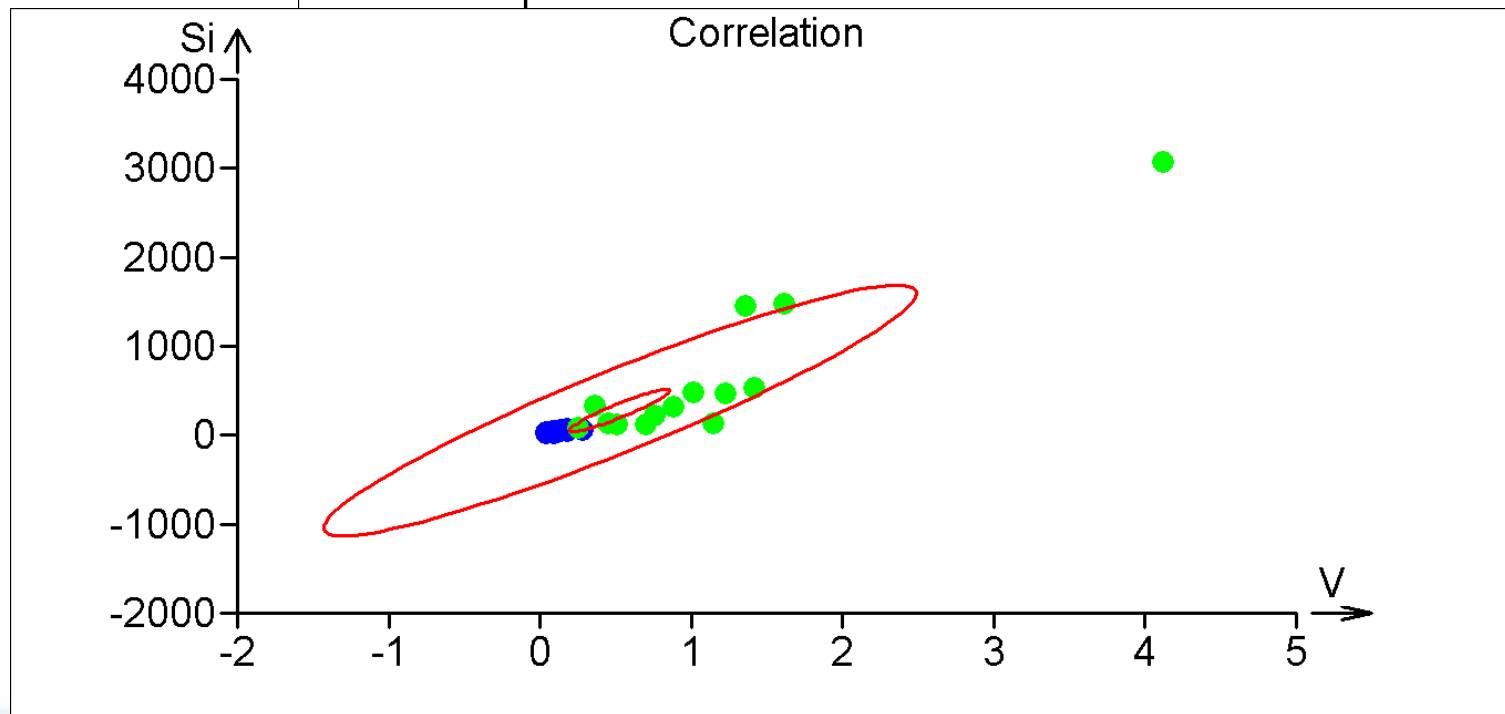
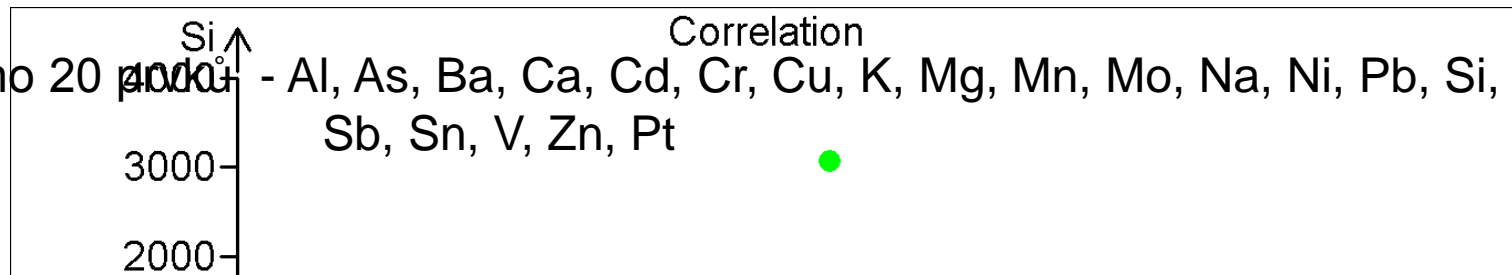
Roman Ličbínský, roman.licbinsky@cdv.cz

KONCENTRACE PM_{2.5}

CHEMICKÉ SLOŽENÍ PM_{2.5}

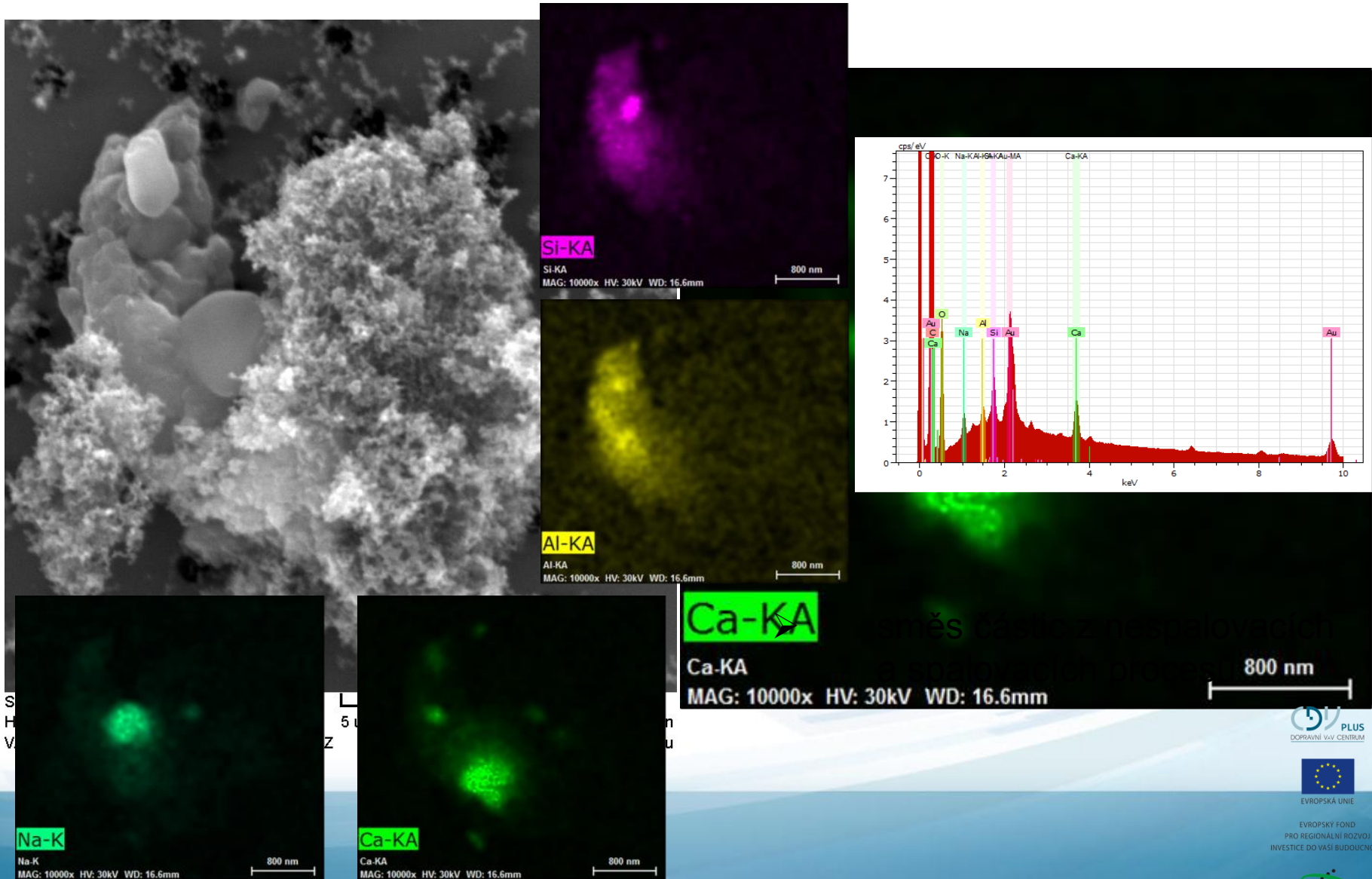
➤ analyzováno 20 prvků - Al, As, Ba, Ca, Cd, Cr, Cu, K, Mg, Mn, Mo, Na, Ni, Pb, Si, Sb, Sn, V, Zn, Pt

Kontaktní informace:

Roman Ličbínský, roman.licbinsky@cdv.cz

CHEMICKÉ SLOŽENÍ JEDNOTLIVÝCH ČÁSTIC

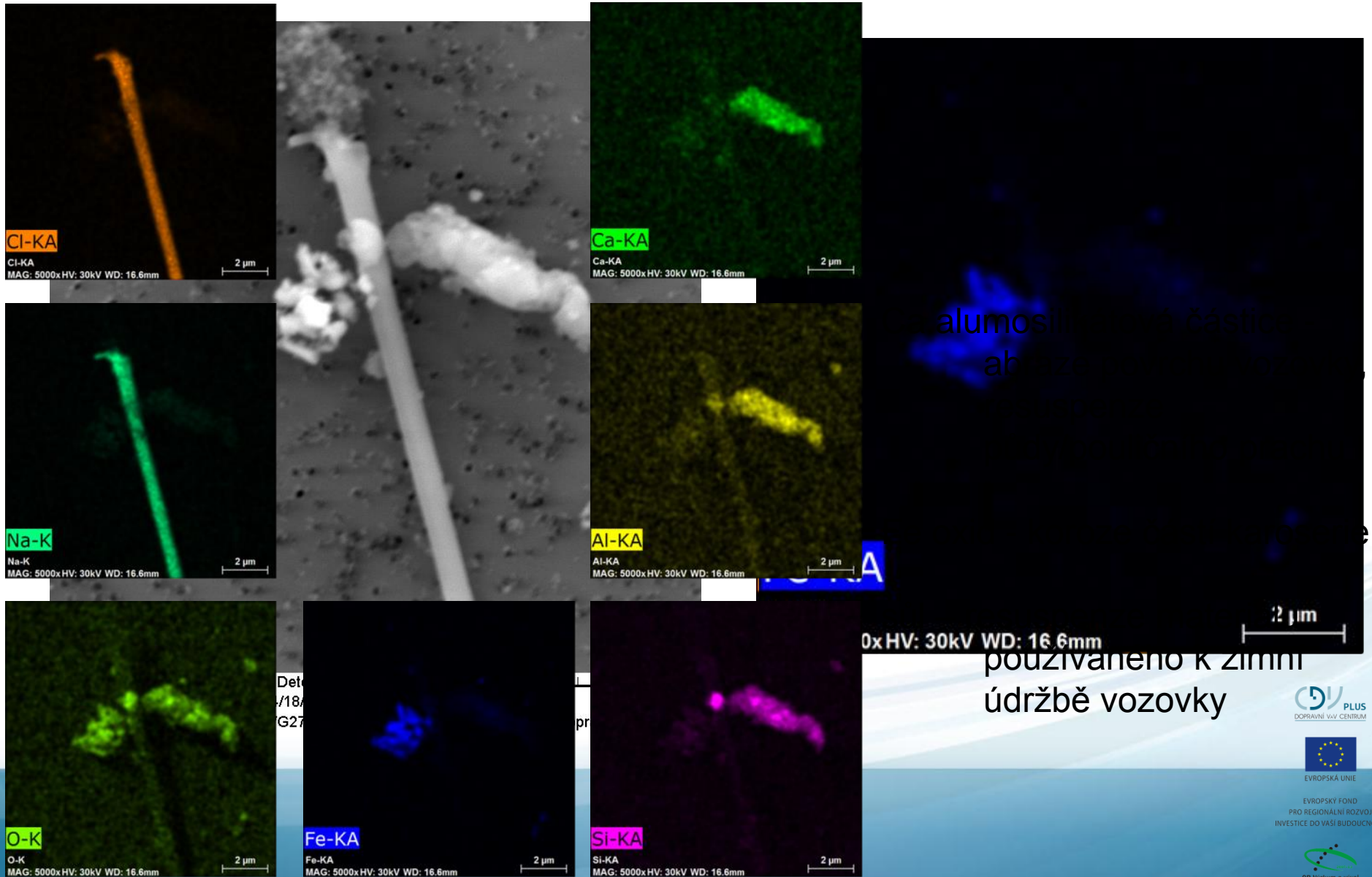

S
H
V

L
5
Z

n
u

CHEMICKÉ SLOŽENÍ JEDNOTLIVÝCH ČÁSTIC

ZÁVĚRY

Plynné škodliviny

- Střídání lokálních minim a maxim v závislosti na intenzitě dopravy.
- Koncentrace CO, sloučenin síry i oxidů dusíku neklesají k nule při nulové dopravní intenzitě – pozadí tunelu.
- Průběh koncentrací velmi podobný průběhu teoretického výpočtu produkce emisí.

Kontaktní informace:

Roman Ličbínský, roman.licbinsky@cdv.cz

ZÁVĚRY

Pevné částice

- 24 hodinové koncentrace PM vykazují vysokou variabilitu v rámci jednotlivých odběrových kampaní i odběrových dnů.
- Slabá korelace mezi koncentracemi PM_{2.5} a intenzitou dopravy.
- Identifikovány dva typy PM_{2.5} na základě různých poměrů prvků.
- První typ se vyskytoval v zimním období 2012 – 2013, druhý představuje částice odebrané ve všech dalších kampaních.

Děkuji za pozornost!

Kontaktní informace:

Roman Ličbinský
roman.licbinsky@cdv.cz
+420 541 641 371

Centrum dopravního výzkumu, v. v. i. (CDV)
Líšeňská 33a, 636 00 Brno
Česká republika

Tel.: **+420 541 641 371**
email: **cdv@cdv.cz**

www.cdv.cz